

VOOG



Pärnu mererand

TALLINN, 1940. A.

A S TABAKA

KVALITEET-PABEROSIDE VABRIK

Kõrgem sort paberosse — peenelõhnalised ja meeldivad
Nr. 400, NOBILA, PERLE.

Uudis, kõrge väärtusega I sordi paberossid **TEIKA**
Teika on läti rahva maitsele vastav pabeross nii
välimuselt kui ka maitset.

Juba ammu tuntud sordid: **LIA, LORD, SPEC.**

Populaarsed II sordi paberossid **TANGO.**

Kõigile peaks meeldima III sordi paberossid: **ROKOKO,
VIENIBA, OVA, TIP-TOP.**

Sigaretid **TIPS** I sort on ületamatud oma headuse poolest.
I sort: KOLUMBUS, POTENTA, METROPOL, INGENIA, BARONET,
UPMAN, ESQUISITOS, VIKTORIA, REGIA, ELVOLA, MODERNO,
MAFERA, HABANO, KEY WEST, KUBA, PATRICIERS, OPTIMA,
BIS, HAVANNA EXTRA, MANILA, KORONA. II sort: FELIKS,
FLORA, REKS, RIO.

Sigarillod: **MEKSIKO, ESPANOLA.**

Eriline aromaadne healõhnaline inglise piibutubakas
I sort: MAHALA, MAKSUL, TURKU.
II sort: ANGLU SPEC., SEVSKA PASUT., PERLE,
PATIKA, JAKA, MOSSROSE, OHIO.

Ekonoomne III sordi piibutubakas paberossilõigetest:
CIGARU, ATGRIEZUMI Nr. 3, BRINUMS, UGUNSKUGIS,
DZINTARS, MIKADO 2.

Kõik meie kaubad on valmistatud heast välismaa tubakast.

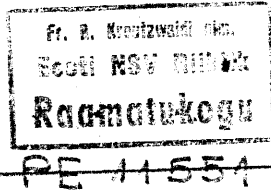
TIRDZNICĪBAS - RŪPNIECĪBAS AKCIJU SABIEDRĪBA



T* A* B* A* K* A



* FABRIKA * RĪGĀ * DZIRNAVU IELĀ 33 *



Kaidan

Ühel sumedal hõbedasest kuuvalgusest läbiimbunud ööl, kui kõik laeval juba magasid, seisis „Arlanse'i“ kapten üksinda komandosillal ja vaatas merele. Laevakell lõi kolmveerand kaksteist. Kapteni valge riietus paistis selgelt tumedal taustal. Kapten oli otsustanud mitte enne magama heita, kui tema abi Multon tagasi on jõudnud, viimane oli maale läinud palkama uut stjuuardit kolmanda klassi jaoks laevalt põgenenud Kobe asemele. Oli juba ammu üle kesköö, kui Multon viimaks tagasi tuli. Ta kirjutas laevateenijate nimestikku äsja palgatud stjuuardi nime, kes määrati laevale kartulikoorigaks ja põrandaküriaks. Kapten Avio läks oma kajutisse, olles täiesti rahul, et nüüd on laeval kõik korras. Alles palju hiljem, kui jõuti välja Punasele merele, sündis saatuse imelikul tahtmisel, et just see hiinlane, nimega Tei-Tong, oma pimedast asukohast laeva pesuköögis lahkus ning laeval tähtsat osa etendas. Adeni ja Port Saidi vahel nimelt juhtis keegi Colombo kaupmees kapteni tähelepanu imelikele helidele, mis kostsid alt laevaruumist. Need kerged metallised helid sarnesid ahastava inimese nuuksumisele; see oli nii võluv, nagu vastukaja loodusest.

„Kes mängib seal?“ küsis kapten ühelt laevateenijalt.

„See on keegi hiinlane, ta mängib ainult ühel keelel,“ oli vastus.

Muusikahelid äratasid tähelepanu ka reisijate seas. Laeval viibiv seltskond koosnes enamikus noortest ohvitseridest, kes Indiast esimest korda puhkusele sõitsid, auväärsetest kaupmeestest ja mõnest noorest tütarlapsest. Avaldati soovi kutsuda hiinlast salongi kontserti andma, kavatseti korraldada lõbus koosviibimine. Preili Corine pidi sel puhul bassihäälega aariat Faustist laulma. Leitnant Horley india armeist lubas laulda soprani-aariat „Madam Butterfly'st“.

Keegi kõhukas suhkruagent Colombost lubas esineda paljasjalgse tantsijanna osas, ja lõpuks kavatsesid õeksed Eddy ja Mary Joyce poksia esineda. Kõik reisijad kihistasid omaette nardea, kui nad seda imelikku kava lugesid.

Jõudis kätte kontserdiks määratud päev. Väike hiinlane oma mänguriistaga astus salongi. Tei-Tong kandis kelner Maurice'i smokingit. Ta kandis pikka puust kasti, millel peal oli ainult üks keel. Noorem ohvitser Horley teatas, et mänguga esineb hiina mänguriistal kaidanil härra Tei-Tong. Hiinlane seisis keset punast vaipa ja tegi pealtkuulajaile kummardusi. Meenutades kelner Maurice'i õpetusi, tegi ta katsed toolile istuda, mis tundus talle aga ebamugavana. Tei-Tong lükkas tooli kõrvale, võttis põuest väikese bambuskepikese ja algas mängu. Vaikus valitses saalis. Oli midagi algupärasest kõiges selles, kõik jäid tähelepanelikult kuulatama.

Tei-Tong oli vaimustuses. Väike kajut laevapesuköögi kõrval ja elu all laevaruumis näisid talle ülitoredana võrreldes tema endise eluga Mingi jõe kaldal. Kirjude pehmete vaipadega kaetud salong, suured peeglid seinal, milles helkis elektrolampide valgus, mis veel ilusam oli kui taevatähed ja kuu — kõik see võlus teda nagu magus oopiumisuits. Kui Tei-Tong õhtul laeva-pesuköögis mängis, meenus talle ta kodukülake. Ta mängis ka nüüd, kuid ta mõtted viibisid koduse jõe kaldal, kus tihe udu hõljus üle katuse; ta meenus suitsulõhna tuleaseme kohal, siis heliniseid veest kerkivaid riisikõrsi. Hallikas Mingi vesi ja roospunane õhtutavas ühinesid kaunilt indigovärvilise madala seinavarjuga, mille taga tema ema ja väikesed vennakesed praegu mängisid. Nüüd sulges Tei-Tong silmad ja mängis tasakesi. Siis jälle mõtles ta elule laevas, ja ta mängus väljendus võidutsemine. Tema muidu nii nõutu nagu tardus ekstaasis. Ta mängis ja ta mõtted viibisid

suurte aurulaevade juures, mis sõitsid Tonkingi sadamasse ja sealt välja. Talle meenusid väledad sõidukid, mis kihutasid välgukiirusega üle tumeda asfaldi. Ta elas nüüd selles salapärases uues maailmas, mis teda sageli mõtlema pani, kui ta öösel unetult oma asemel lamas.

Kaidan sumises algul nagu metalne rohutirts. Nüüd kõlas Tei-Tongi mäng nagu gong Saigoni templis. Keelkaebas ja näis, nagu tahaks ta iga silmapilk hiinlase kiirete käeliigutuste ning bambuskepikese löökide all katkeda.

Kapten püüdis tabada hiinlase pilku, et talle mängu lõpetamiseks märku anda. Kuid Tei-Tong ei pannud seda tähele. Kapten kõhatas ja liigutas ennast toolil, et hiinlase tähelepanu endale tõmmata. Samal hetkel lakkas Tei-Tong mängimast; ta pani kepikese ja mänguriista ära ja naeratas viisakalt. Järsku tundis ta tühjust südames ja midagi rasket vajus ta rinnale. Hetkeks piinas teda see, et teda ei mõistetud. Ta tõusis ning tegi sügava kummarduse.

Kontsert pidi lõppema suure maskipalliga, sellepärast ruttas kogu seltskond peale kontserti saalist kajutitesse ümber riietuma.

Koridorist kostis naeru ja jooksmist. Kui esimesed raketid õhku tõusid, olid kõik juba maskides, välja arvatud kõikidest hellitatud noorem preili Joyce.

Mary pidi algul poksiülikonda jääma, kuid et see talle ebamugav oli ja ka sugugi näo järele ei olnud, siis otsustas ta riietuda hiina ülikonda. Kõik sobis oivaliselt. Mary oli suurepärane hiina pidžama, roospunasest siidist, ja proua Joyce andis talle veel väga ilusa kimono, mida kaunistasid kuldsed tikandused. Selle kimono oli ta Kobes ühest saksa ärist ostnud. Puudusid ainult veel müts ja tuhvliid. Kapten Avio soovitas neid hiinlaselt laenata.

„Oh, ema ei lubaks seda iialgi,“ kaebas Mary.

„Ta ei saa sellest midagi teada ja pealegi peseme enne mütsi kõlniveega puhaks. Läheme,“ püüdis kapten tütarlast veenda, „ja vaatame, kuidas need sobivad.“

Nad ruttasid alla, kus nad Tei-Tongi veel salongi ukse eest istumast leidsid. Mary puudutas lehvikuga Tei-Tongi õlga. Kapten Avio seletas talle käte abil, mida nad temalt soovisid. Ta võttis Tei-Tongi mütsi peast ja käskis tal ka tuhvliid jalast võtta. Hiinlane ei taibanud kohe, mis see pidi tähendama, alles siis, kui

Mary tema mütsi pähe pani ja kingad jalast võttis, et tuhvleid proovida, siis mõistis Tei-Tong, et tegemist on naljaga ja et tema omad asjad pärast jälle tagasi saab.

Maryle sobis hiina riietus oivaliselt. Ta tõstis kaks sõrme üles, kõndis tipp-sammudega ja võttis Tei-Tongilt kaidani, püüdes sellelt helisid välja meelitada. Naerdes tõttasid nad salongi. Tei-Tong jäi ilma mütsita, tuhvliteta ja kaidanita trepile, ta tundis ennast ebamugavana. Ta läks teistega koos salongi uksele tantsu vaatama. Seal nägi ta Mary Joyce'i tantsimas. Salongist kostis grammofoonitorust veidi kähisev muusika. Hiinlasele näis see riiet, mis keerles ja millest kostsid paljude meeste, naiste ja mitmesuguste mänguriistade hääled, ime-likuna ning salapärasena. Grammofoon köitis kogu ta tähelepanu. Veel kaua pärast seda istus Tei-Tong pimedas köögis ja mõtles kõigile oma läbielamustele vägevate valgete maal.

Vahepeal seisis Mary kapteniga laevatekil raadio-telegraafikabiini kõrval. Ta silmad eksisid kaugete randade poole ja ta ümises tasakesi üht prantsuskeelset laulu madrusest, kes kaugelt meresõidult iialgi enam tagasi ei tule. Kaptenile näis, et see laul oli temale lauldud; ta kummardus tema kohale ja haaras ta käe. Mary oli alles 18-aastane, teda ei olnud veel keegi iialgi suudelnud, ta aimas tumedalt, et kapten seda praegu teha tahtis, ja kartis veidi. Avio ohkas, silitas tütarlapse sametpehmet kätt, haaras ta

Sukad ja kindad

ostame

HELSINGIST

C R I I

ALEKSANDRI t. 38

Helsingi

oma embusse ning surus huuled tütarlapse huultele.

„Ah, see on siis kõik!“ mõtles Mary.

Suudlus jätkus. Avio ei teadnud, mida teha; oleks Mary ennast tema vastu surunud, siis oleks ta tütarlapsele oma armastusest kõnelnud. Mary ootas veel, et midagi iseäralikku juhtub, uudishimu keelas teda noort meremeest enesest tõukamast. Viimaks vabastas Avio ta oma käte vahelt ja kogeles midagi armastusest esimesest silmapilgust ja soovist temaga abielluda ning teda oma vanemate väikesesse majakesse viia. Maryle näis see olevat liig, ta pööras kannapealt ringi. Nüüd haaras Avio uuesti tema käe. Tekkis väike heitlus, ja järsku tundis Avio oma jalgade all midagi helisemas ning kuulis kuiva puu praginat. See oli kaidan, vaese hiinlase mänguriist, mille Mary mõne aja eest põrandale oli asetanud. Mõlemad ehmusid — kuid ühtlasi oli see vahejuhtum mõlemale ka teretulnud ja aitas piinlikku seisukorda lahendada.

„Kas näete, mis te tegite!“

„Lollus, ostan selle temalt Londonis ära,“ ütles Avio.

Mary ei vastanud midagi. Ta silus oma juukseid, korraldas hiina ülikonda ja läks siis aeglasel rahulikul sammul üles laevatekile, kus parajasti ilutules-tikku korraldati. Avio jäi üksinda.

„Ma annan hiinlasele tema mänguriista eest viis naela,“ mõtles ta, „kui seda inetut kasti ometigi kuidagi parandada saaks!“

Erii soovitatud einetamiskoht

on söögisaal

KOIT

Yrjö ja Simonkatu nurgal

Muusika iga päev, päeval ja õhtul

Head toidud, kohv, karastavad joogid, marjamahlad jne.

Tulge ja tutvuge!

Ta otsustas toimida mehiselt, nagu see meremehele kohane, otsis alt laevaruumist Tei-Tongi ja käskis tal endaga tulla. Ta viis teda üles ja näitas talle purustatud mänguriista. Tei-Tong kummardus purustatud mänguriista kohale ja ta näol ilmnnes valu. Nagu isa, kes oma poja südame tuksumist kuulatab, et teada, kas tal veel elu sees on, nii uuris ta mänguriista. Viimaks tõusis ta üles ja vaatas hirmunud pilgul kaptenile otsa. Nii seisis mõlemad hetke üleskerkivate raketide kumas, mis tulevihkudena merre langesid. Kõrgel taevas paistis hõbedane täiskuu. Avio võttis oma rahakotist viis naela ja ulatas need hiinlasele. Tei-Tong ei sirutanud aga kätt raha järele, vaid haaras oma purustatud mänguriista ja läks alla laeva pesukööki, kus tal oli magamiseks tilluke nurgake. Ta süda oli kurb ja raske. Ta lebas asemel, kuid ei saanud uinuda. Viimaks sulges uni ta silmad, kuid ta magas rahutult. Läbi ümmarguse kajutiakna paistis kuu ja valgustas magajat.

Avio ja Mary tantsisid sel õhtul palju koos. Vähe enne keskööd läks Mary üles laevalaele, et jahutada tuule käes oma tantsust õhetavaid põski. Ta oli kurvas meeleolus. Seekord laulis ta ingliskeelset laulu madrust, kes kaugelt meresõidult tagasi tuli. Avio oli talle järgnenud. Ta haaras Mary käe. Nii seisis nad käsi-käes ja vaatlesid kahvatust kuuvalgusest ülehõbetatud laeva.

Korraga sirutas Mary käe välja. Ülal kõrgel köiel, mis ühendas kahte masti, kõndis inimkogu. Ta liikus pikkamööda edasi, sirutades pead kuu poole — võis näha isegi tema väikest kortsudega kaetud nägu.

„See on Tei-Tong!“ hüüdis Mary. „Tei-Tong!“ karjus ta läbilõikava häälega.

Väike kogu ülal masti tipus peatus hetkeks, ta suutis vaevu tasakaalu säilitada. Nüüd võis ka ta silmi näha, mis olid pärani avatud ja vaatasid kokkunud pilgul ringi. Ta ärkas tardumusest, püüdes kätega haarata üht köit, tegi siis mõned kobavad sammud, mõned ebamäärased liigutused, ja hakkas kõrgel peene laevaköie peal vankuma, nagu viibiks ta trapsil tsirkuse lae all heledas kuuvalguses. Ta tuikus ja kukkus merre nagu väike loomake, nagu armetu kassike.

Külm sinine vesi kattis ta keha kohinaga, mis sarnles kiiduavaldusele tsirkuses. Kaugelt paistis kuuvalguses Koirintose kallas.

Suur ohver

„Miks ei taha teie minuga abielluda, Vivian?“

„Minu arvates, armas Allan, on abiellumine liiga tähtis samm, kui et seda nii lühikese tutvuse järele otsustada tohiks.“ Muidu nii sõbralik ja vastutulelik kelner väikeses kohvikus Victor Hugo tänaval haigutas ja vaatas pahaselt mõlemale hilisele külalisele.

Noormees liigutas lusikaga külma kohvi ja kõneles:

„Teie ei ole õiglane. Meie tutvus on küll lühike, kuid teie teate täpselt, kes mina olen. Kuna minu tundmused teie vastu on ausad, olen teid tutvustanud oma elukorraga.“

„Teil on õigus, Allan,“ vastas ameeriklanna, „ma abielluksin ka ainult mehega, kes mulle meeldib ja kellest ma tean, et ta mind mu enda pärast armastab. Mulle on ka ükskõik, kas põlvnete vanast kuulsast aadliperekonnast, kes peale perekonnatoetuse saab veel 500 naela aastas palka Briti saatkonna sekretärina — teie näete nüüd, kui tähelepanelikult ma teid kuulanud olen —, või olete lihtne töömees ilma rea kuulsate esivanemateta.“

„Vivian, olen ju kõik oma esivanemad teile ohvriks toonud.“

„Kas tõesti?“ tütarlaps vaatas mehele küsiva, imestanud pilguga.

Allan Mc. Carthy näis sõnu otsivat, viimaks ütles ta: „Teie olete minu saatuseks saanud — ma ei tea, kes teie olete, ma ei tea, kust teie tulete, kuid mulle piisab teadmisest, et teie siin olete — — — sest ma armastan teid; tahaksin, et teie alatiseks minu juurde jääksite.“

„See kõik on ju väga kena, kuid milles seisab teie ohver?“ küsis Vivian jälle. Allani üha suurenev segadus lõbustas teda.

„Teie teate, see on minu palavaim soov, et teie minuga abielluksite; nagu teie juba ennist tähendasite, ei ole abiellumine mitte lapsemäng. Milles näete veel neid eelarvamusi, kui kavatsen abielluda naisega, kellest ma midagi ei tea?“ Noor šotlane jätkas aralt: „Ma ei tea ju isegi seda, kust ammutate raha, mis võimaldab teile nii luksusliku elu.“

Vivian katkestas teda: „Ma ei oleks teile sugugi pahane, kui peaksite mind

mõneks seiklejaks või vargaks, sest lõpuks ei jää ju iseseisvale naisele, kes töötada ei viitsi, suurt valikut.“

Allan Mc. Carthy oli nagu pilvedest kukkunud. Hetkeks vaatas ta tardunud pilgul kõnelejale, kuid siis ütles ta: „See kõik on ju nõdrameelsus! Teie ei peaks niisugustest asjadest ka mitte naljatades rääkima!“

„Aga kui see siiski tõsi oleks?“ Vivian varjas oma ärritust, millega ta ootas Allani vastust, närvilise naeratuse taha.

Allani hääles kajastus vaikne lootus ja õnn, kui ta kõneles: „Sel puhul püüaksin seda jälle üles ehitada, mis elu minu abikaasa hinges on hävitanud.“

„Allan, teie olete armas inimene. See, mis teie praegu ütlesite, oli nii kena.“

Allanile näis, nagu tahaks neiu järsku tärnanud tundmustele järele anda, kui nende pilgud kohtusid. Ta lootis, et ta soovid ometi viimaks täituvad, ta tahtis rääkida, neiu käsi haarata, kuid neiu katkestas järsult ta mõttekäiku: „Ma ei oleks tohtinud lasta teil seda kõnelda. Teie olete aumees. Kuid isegi aumees nagu teie, ei tohiks endale lubada abielluda naisega, kes seltskonnast on välja tõugatud.“

Järgmisel päeval, kui Allan Mc. Carthy parajasti oma kabinetist Briti saatkonnas lahkuda tahtis, helises telefon.

„Kas see olete teie, Allan?“

„Muidugi, Vivian.“ Allani häälel ei väljendanud aga sugugi rõõmu; ta kartis, et neiu kohtamisest ära ütleb.

A-S. „Peka“

Naiste, meeste ja laste džampereid, naiste kostüüme, džörsisid ja elegantset siidpesu, sukki, supelkostüüme ja mantleid

soovitab A-S. „Peka“

Kalku iela 13, tel. 205-44.

Audeju iela 4, tel. 226-79.

Brivibas iela 9, tel. 264-36.

„Tahtsin teile ainult ütelda, et olin sootuks unustanud meie kokkuräägitud kohtamise!

„Teie ei tule niisiis kohtamisele?“

„Oh, tulen siiski,“ kostis Vivian, „kuid ma tulen veidi hiljem, kui lubasin, umbes pool tundi. Viibin praegu nimelt õmbleja juures.“

Allanil langes nagu kivi südamele. „Täna, et mulle sellest teatasite. Niisiis, nägemiseni poole tunni pärast!“

Lõbusas meeleolus süütas ta sigareti ja lahkus saatkonnahoonest, et minna kohvikusse, kus ta pidi Viviani kohtama. Ta leidis õige soodsa koha just akna all.

Nagu igavesti rulluv lint kihutab pikk autoderida piki Pariisi tänavaid. Äri-meeste seast erinevad välismaalased: helledajukselised skandinaavlased, tumedaverelised Balkani poolsaarelt, read ameeriklasi mõne turistidejuhi saatel, siis jälle oliivrohelist lõuna-ameeriklased. Ehtsaid idamaa vaipu Lyoni või Chemnitzi päritoluga pakuvad müüa punastes turbanites türklased ning kergejalgsed hiina poisikesed kiidavad karjades oma kaupa.

Pool tundi oli juba möödas. Närviliselt vaatas ta aknast tänavale. Seal silmas ta Viviani kogu ühes kinnises autos. Keegi kareda ebameeldiva näoga härra, kes ka autos viibis, võttis oma rahataskest kimbu tuhandefrangilisi ja ulatas need tütarlapsele. Noor ameeriklanna pani rahad hooletult käekotti. Auto peatus kohviku ees. Ehkki võõras härra galantselt daamile käe ulatas, et teda autost väljumisel abistada, siiski paistis kogu ta olekust heatuttavlikkust, mis Allanit pahandas.

Vivian tõttas kohe laua juurde. „Hilinesin veidi, kas olete mulle kuri?“

„Vastuoksa, ma olen õnnelik, et tulite!“ See vastus ei tulnud just õiglasest südamest, sest võõra härra nägemine Viviani seltsis oli tumestanud Allani jälle nägemisrõõmu.

„Mis vaevab õieti teie südant?“ Vivian uuris teda küsivalt.

Allan ei teadnud õieti, mida vastata.

„Kas tohin küsida, kes see mees oli, kes teile autos raha andis?“

Vivian oli pahane. „Ah, teie luurasite siis meid?“

„See oli juhus...“

„Ärge olge armukade,“ sõnas Vivian kergelt, „ehkki see härra minu luksuslike vältimise eest hoolitseb, nagu teie seda nimetasite, siiski on selle põhjused äri laadi ja tema lahkus näitab, kui väärtuslik ma talle olen!“

„Kas tohiksin teada, millist laadi äri suhted teil temaga on?“

„Kardan,“ vastas Vivian tõsiselt, „et kui teile sellest räägiksin, rikuks see meie sõpruse.“

„Kas te siis mind sugugi ei usalda?“ palus Allan.

„Ei, kardan, te isegi kahetseksite, et minult seda palusite, ja ka mina ei suudaks enam vabalt teile otsa vaadata.“

Allanil ei jäänud muud nõu üle, kui vaikides oma kohvi kallale asuda.

„Tuleval nädalal on minu õe sünnipäev,“ ütles ta veidi hiljem, „leidsin temale päris kena kingituse, kuid enne kui selle ostan, tahaksin teie arvamist kuulda. Naised teavad niisuguseid asju paremini.“

„Meeleldi, armas Allan, kui see mitte väga kaugel siit ei ole, võiksim ehk kohe sinna minna.“

„See on üsna ligidal. Teie tunnete ju ometigi kullasepp van Cleffi? Leidsin tema vaateaknal imeilusa käevõru.“

Kui Allan seda oli rääkinud, kohkus Vivian. Temal tärkas kahtlus ning ta ütles näilise rahuga: „Sel puhul peate, nii kahju kui mul ka on, minu otsusest loobuma. Mul on omad põhjused, miks ma ei van Cleffi ega mõne muu selle tänava kullasepaärisse kaasa tulla ei või.“

Kell viis tõi teener Allanile värske ajalehe kirjutuslauale. Suurelt trükitud pealkirja lugedes muutus ta surnukahvatuks. Ta luges:

„Hulljulge röövimine kullasepp van Cleffi juures. Varastatud on kalliskive mitme tuhande frangi väärtuses. Kuritöö

Riias viibides

külastage mugavat

DANSING-KABAREED

„MAXIM-TROKADERO“

l-järgu restoran

Brivibas iela 9

Omanik Harry Lutz

on toime pannud keegi ameeriklanna, kes autos põgenes. Veidi enne toimetustöö lõppu saime endi kaastööliselt järgmise teate:

Vähe enne kella ühte, just siis, kui üks osa äriteenijaist juba lõunatamas oli, ilmus ärisse elegantselt rõivastatud noor daam. Mõlemad äriteenijad, härra Simpson ja härra Leroux, asetasiid noore daami ette kallihinnalisi teemantide ja smaragdidega käevõrusid. Äriteenijad mäletavad veel, et daam siis taskurätiku oma käsitaskust võttis ja selle näo ees hoidis. Kohe selle järele kaotasid müüjad meelemärkuse. Härra Simpson, kes mõni minut hiljem toibus, ei näinud enam ostjat, ühes sellega olid aga ka kõik väärtasjad laualt kadunud. Äri ukse ees valvepostil olev erasalapolitseinik võis ainult teatada, et mõni minut enne seda oli keegi daam ärist väljunud ja tänavanurgal seisvasse eraautosse istunud ning liiklemiskeerisesse kadunud. Kohalekutsutud politseikomissar oli veendunud, et siin on tegemist hästiorganiseeritud kurjategijatega, kes juba mõnda aega Pariisi suuremaid ärisid külastavad. Põrandalt leiti klaasikillud. Nähtavasti oli tarvitatud uimastamiseks gaasi.

Imelikul kombel ei ole politseil seni õnnestunud vähimatki jälge avastada.

Allan Mc. Carthy oigas. „Taeva pärast, see ei või ju ometigi Vivian olla! Ei, see ei tohtinud nii olla! Kuidas oli ta ometi sellele hullule mõttele tulnud Vivian Hollovay'd vargaks pidada? Naeruväärt. Ainult sellepärast, et oli tarvitanud hädaalet õmblejannast selleks, et kohtuda selle saladusliku härraga, kes talle autos raha andis.“

Ta sundis ennast selgelt ja asjalikult mõtlema. Kuid tuhat kahtlusekuradikest hävitasid ikka jälle tema suure vaevaga püstitatud usalduse. Mis tahtis ta õige Vivian Hollovay'ist? — Ta teadis ainult ühte: tütarlaps oli ilus ja tema armastas teda. Kuid kes oli Vivian? — Millega katab ta oma luksusliku elamise kulud? Miks väljendub ta alati nii saladuslikult? On Vivian mõni kergemeelne naine, mõni seikleja, või koguni varas?!

Tema vaimusilma ette ilmus noore ilusa tütarlapse kuju, kes talle oma jahedate hallide silmadega vastu naeratas. Nagu raskest koormast vabanedes sosistas ta endamisi: „Kõik see on ju ainult lollus.“

Allan Mc. Carthy asus kergendatult oma töö kallale kuninglikus Briti saatkonnas.

Närviliselt silmitses Allan Mc. Carthy rahvusvahelist seltskonda, kes oli kogunenud kella-veie-teele. Kuhu jääb Vivian nii kauaks?

Kogu maailmas erinevad need lõbus-tuskohad üksteisest ainult piasiasjades. Igal pool ühed ja samad inimesed, samasugune muusika, samasugune tee ja igal pool püütakse põgeneda iseenda eest.

Allan ei olnud oma pessimistlike mõtetega tegevuses olles Viviani lähenemist märganud. Vivian oli nähtavasti rutanud, ta ütles veidi hingeldades: „See on teist kena, et minule tee valmis tellisite.“ Ta asus teed jooma. Kui Allan teda tantsima palus, ütles ta: „Kannatage üks hetk; ma pean ennast vähe ilusamaks tegema, mul on halb tundmus, kui mu nina läigib.“

Ta haaras oma käekoti ning võttis sellest kuldse puudritoosi. Ta pidi aga õige ettevaatamatult toiminud olema, sest mingi läikiv ese kukkus kõlisesedes põrandale. Vivian püüdis seda eset üles võtta, enne kui Allan teda näinud oleks, kuid Allan oli kärmem. Ta hoidis nüüd üht kitsast plaatinasõrmust käes, mida kaunistas sügavroheline imeilus smaragd. Kivi oli nii suur, et Allan hetkekski uskuda ei suutnud, et see ehtne oleks võinud olla.

Parim

meeste ja naiste
valmisriiete ja vih-
makuubede os-
tukoht Helsingis

on

A S U

15 Aleksandri tn. **15**

asub südalinnas
SUUR VALIK

Eestlastele

5%

hinnaalandust!

Vivian oli silmanähtavalt halvas meeleolus. Ta võttis sõrmuse Allani käest ja peitis selle ruttu käekotti.

„See sõrmus täiendab vist teie uut rohelist õhtukleiti, Vivian?“

Noormees tundis, et peab kuidagi aitama daamil oma halvast tujust võitu saada.

„Võib olla,“ vastas Vivian väsinult, veidi kähiseva häälega, kas meie ei läheks nüüd tantsima!“ Nad tõusid ning läksid tantsijate sekka.

Järsku katkes muusika. Kõik vaatasid imestanult üles, kui kõnelema hakkas keegi vanem härra. Saalis valitses sügav vaikus.

„Minu daamid ja härrad!“ ütles see. „Mul on see ebameeldiv kohustus, teile üht piinlikku asja teatavaks teha. Mõne minuti eest purustati siin eesruumis asuv kullasepp Tiffany vaateaken, sealt on ära võetud 15 karaadi raskune plaatina-sõrmus smaragdkaunistusega, mis on õige kallihinnaline. Kahtlus langeb ühele daamile. Kohe peale varguse avastamist suleti kõik ukсед. On arvata, et varas viibib veel selles ruumis. Pean teile kahjuks teatama, et võite hotellist alles siis lahkuda, kui varas läbiotsimise kaudu on avastatud. Hotell on politsei poolt

valve alla võetud. Politseikomissar Thevenau on praegu siin käskijaks.“

Allan Mc. Carthy taipas kohe, milles asi seisab. Ta otsus oli kindel, ta peab Viviani päästma, maksku mis maksab. Hetkekski ei kahelnud ta enam, et just Vivian on see varas. Ta pidi naise julgust imestama. Oli ju viimasest röövimisest vaevalt 24 tundi möödunud. Kuid ta armastas tütarlast ja oli valmis mitte üksi oma ausa nime, vaid ka oma tuleviku ohverdama.

Sõnatult viskas ta raha lauale ja juhtis Viviani kindlal sammul ukse juurde. Seal sulges kriminaalkomissar neile tee: „Härra saatkonnasekretär, see on piinlik vahejuhtum täna!“

„Seda küll, kuid tänu teie osavusele avastatakse varas peagi. Tookord, kui saatkonnast dokumente varastati, tegite ju lausa imet — — —“

„Ah, jätke see!“

„Tahaksin teid paluda minule ja minu pruudile vaba väljapääsu võimaldada.“

„Kahetsen, kuid see ei ole minu võimuses.“

Mr. Carthy oli pahane. „Teie olete vahest unustanud, et mina olen Briti kuningliku saatkonna liige.“

„Ei, ma ei ole seda unustanud, kuid daam ei kuulu saatkonda, võin teile ainult niipalju vastu tulla, et lasen teie daami esimesena läbi otsida. Naispolitseinikud on varsti siin.“

Vivian värises, ta hääl kõlas pahaselt ja närviliselt: „Mina ei lase ennast mingi hinna eest läbi otsida.“

Viisakas prantslane vastas kohmetult: „Kahetsen väga, madam, kuid ma täidan ainult oma kohust.“

Mr. Carthy teadis, et tema ja Viviani olemine on kaalul. Ta imestas isegi, kui külmalt ja ükskõikselt ta hääl kõlas, kui ta ütles: „Härra komissar, loodan, et piisab sellest, kui mina selle daami eest vastutan. Kui teile aga sellest ei jätku, olen ma kahjuks sunnitud teie käitumises Briti diplomaatia solvamist nägema ja sellest järeldusi tegema. Mul ei tarvitse teile ju selle tagajärgi selgitama hakata.“

Õlakehitusega vabastas politseinik tee ja sõnas: „Teie vastutusel.“

Üüriauto peatus ühe toreda elamu ees Pariisis. Kogu sõidu ajal ei olnud Allan sõnagi rääkinud. Vivian näis olevat ärritatud ja närviline. Allan tasus sõiduarve ning järgnes Vivianile ta korterisse. Kui ta ukse enda järel oli sulgenud, ütles Vivian rahulikult: Täna teid, et

SPENNERT

ALEKSANDRINKATU 17
E. ESPLANADINKATU 2

Soome vanim ja tuntuim
äri omal alal.

Naiste käekotte,
reisutarbeid,
kindaid

j. n. e.

päästsie mind sellest ebamugavast olukorrast.“

„Mitte see ei ole tähtis praegu,“ katkestas teda Allan külmalt. Teda häiris, et Vivian peale kõike seda nii rahulikult ja ükskõikselt võis kõnelda ja et tema, see varas koguni, esines nii täiusliku daamina. Korraga olid kõik tõkked purustatud ja valju halastamatusega heitis ta neiuale oma süüdistused näkku.

„Asi seisab selles, et kord ometigi taipaksite, et teie osa on läbi. Ma aimasin ja kartsin seda, kuid alles täna sain ma teada, kes ja mis teie olete: teie olete varas!“

Järsult kargas Vivian omalt kohalt. Ta päraniavatud silmad avaldasid hirmu. Ta püüdis rääkida... kuid noormees ei lasknud tal kõnelda.

„Vaikige! Ma tean, mida kõnelen! Teie olete see, kes täna hotellis vaateakna purustas. Teie olete see, kes eile selle jultunud röövimise van Cleffi juures toime pani. Mis teil muud veel südametunnistusel on, seda ma muidugi ei tea. Ärge püüdke salata. Ma tunnen isegi teie kaaslasi: see on too saladuslik mees, kelle autos teie eile sündmuse kohalt põgenesite ja kellelt teie osa oma paturahast saite. Nüüd ma tean, miks teie minuga van Cleffi juurde ei tahtnud tulla. Siin selles taskus on varastatud sõrmus!“ Käsi rusikas. sisemisest ärritusest värisedes, seisis noormees neiu ees.

Vivian tundis, et ta nüüd rääkima peab.

„Kas annate mu nüüd politsei kätte?“ küsis ta hirmunult.

„Ei,“ ütles Allan järsku, pehmelt ja õrnalt, „ei, Vivian, ma ei suudaks seda üle elada, kui teaksin teid vangimajas asuvat. Olen teile kord kinnitanud, kui väga ma teid armastan ja et ma kõik teie heaks teha võiksin, mis mees ühe naise heaks teha võib, keda ta armastab. Teie ei uskunud seda tookord. Võib-olla ei ole ma enam aumees, kuid püüan teie kõike seda jälle üles ehitada, mis elu teie hinges on hävitanud.“

„Mida tahate siis teha?“ tuli küsimus vaevalt kuuldavalt neiu huultelt.

„Homme õhtul väljub „Queen Elisabeth“ Cherbourgi sadamast, et sõita Kanadasse. Tahan Kanadas uut elu alata. Elu ilma toreduseta, palju tööd, nagu see on kohane mehele, kes peab süütegu lunastama. Tulge kaasa! Kui viibite kord väljas vabas looduses, kaugel kõigist suurlinna kiusatustest, ning oma kahe käega peate igapäevast leiba teenima, siis terveneb ka teie moraal, teie olete liiga hea vangla jaoks.“

Ta nägi pisaraid Viviani silmis. Aeglaselt tõusis Allan ja ütles: „Ma ei taha, et teie kohe mulle vastaksite. Homme hommikul tulen teie vastust saama.“

Raske südamega pani Allan järgmisel hommikul kirja postkasti, milles ta lühidalt oma ülemusele teatas, et ta oma teenistuselisel seisukohta isiklikuks otsarbeks on kasutanud ja ennast sellepärast enam väärilisena ei tunne Briti saatkonda edasi kuuluma. Ta palub ennast sellepärast riigiteenistusest vabastada.

Vivian ootas teda juba reisuvalmis.

„Teie otsustasite niisiis kaasa tulla?“ küsis Allan.

Vivian oli tõsine. Aeglaselt vastas ta: „Jah, ma tulen. Kuid kas olete ka järele mõtelnud, mida teie teete?“

„Mida peaksin mõtlema?“

„Olete minu pärast, kellest teie ometigi ainult halba teate, oma perekonna, oma vabaduse ja tuleviku mängu pannud.“

„See on juba otsustatud!“

Viviani pilk viibis kaua ja läbitungivalt Allanil, nagu tahaks ta tema südames lugeda, siis ütles ta: „Kui teie ausalt mõtlete, siis laske ennast täna minuga laulatada.“

Allan ei vastanud midagi. Ta haaras telefonitoru ja valis ühe numbri: „On seal presbüterlaste kirik? Tere, härra Parr, siin kõneleb Allan Mc. Carthy. Kuulake mind! Kell kaksteist seitse mi-

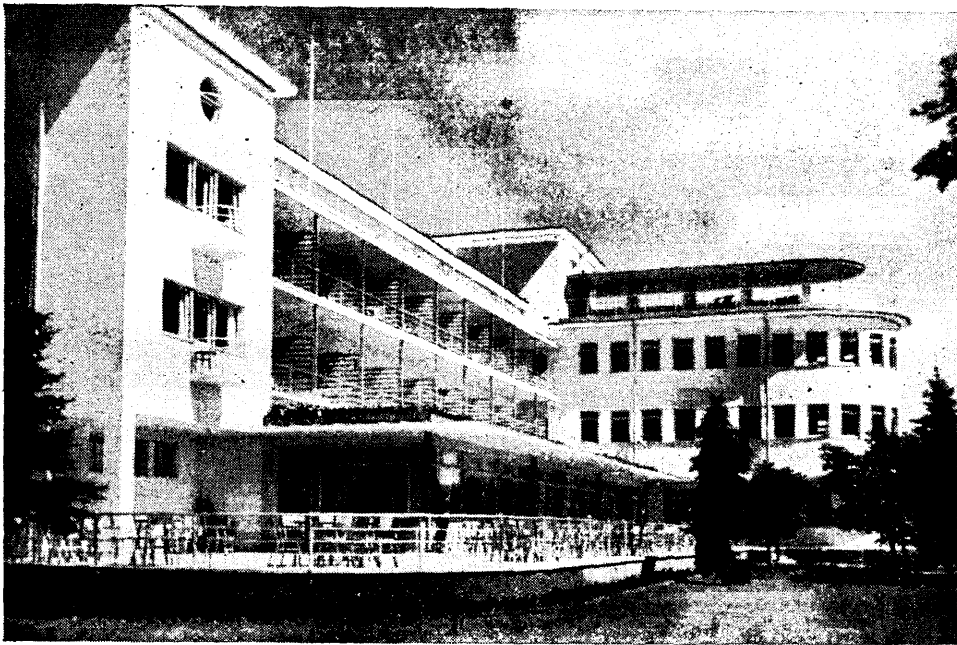
**LINDRAR FÖR-
VÄNANSVÄRT SNABBT
PLÅGOR SÄSOM**

**HUVUDVÄRK
ILLAMÄENDE
NERVVÄRK
TANDVÄRK**



CITROVANILLE-OTTO

Artiondens erfarenhet. Puiver och tabletter.



Pärnu rannahotell, mis on muudetud tööliste puhkekoduks

nutit väljub mu rong St. Lazare'i jaamast. Kas saate mind veel enne laulata? — — — Jah, järsk otsus. — — — Tänan teid. — — — Ei, keegi ei tule — — — Niisiis, kell üksteist kümme minutit.“

Allan riuptas toru ära ja vaatas kella.

„Kell on juba varsti kümme. Peame paki jaamas ära andma ja piletid lunastama ning laeval kohad kinni panema.“

Vivian pani käed ta õlale ja suudles teda esimest korda.

„Aga sõrmused...“

Lihtsas kirikus laulatati kaht inimest. See kõik toimus nii kiiresti, nagu oleks see mõni äriline tehing. Kui pastor Parr veel alles õnnistusesõnu ütles, ulatas kirikuteener Allanile juba sullepea allakirjutamiseks. Allan kirjutas ruttu ja tassis laulatuse eest, seni kui Vivian alla kirjutas. Varsti oli ka laulatustunnistus valmis.

Härja ja proua Allan Mc. Carthy seisid juba väljumas oleva rongi akna all. Ajalehemüüja peatus just akna ees, ruttu ulatas Allan talle raha ja haaras lehe. Vivian ja Allan — mõlemad olid huvitatud lehest. Ehkki Allan sõnagagi ei olnud reetnud, mida ta lehest kartis leida, teadis Vivian seda ometigi. Mõnesekundilise ootamise järele avas Allan lehe. Seal võis lugeda järgmist:

„Ameerikaliku röövimise toimepanijad van Cleffi äris ja Tiffany juures on tabatud. Saak on tervikuna kätte saadud. Naistegelane tunnistas oma süü üles.“

Allan arvas ennast unes viibivat. Nõutult eksis ta pilk oma noorelt naiselt ajalehele. Naeratades vastas Vivian: „Sina rumal, rumal poiss! Sa ei tea isegi, kes su naine on!“

Ja siis jutustas ta:

„Veel pool tundi tagasi ei olnud mu nimi mitte Vivian Hollovay, vaid Vivian Drummond. Minu isa on Pierpont G. Drummond, kellest sa vististi oled kuulnud, sest sa suitsetad ju alaliselt tema vabriku sigarette. Salgasin oma õiget nime, sest armastasin sind esimesest pilgust. Kartsin, et sa mu nime liiga vara kuuled. Näed sa, rikas pärija olla, sellel on ka oma varjuküljed.“

„Kuid too mees autos — — — ja van Cleffi ning sõrmus — — —?“ küsis Allan kohmetult.

„Mees autos oli isa pankur, kes andis mulle isa poolt saadetud raha. Van Cleffi juures tegin alati oma ostud, tema tundis mind ja oleks kindlasti mu nime nimetanud. Sõrmus aga oli lihtne ja väärtusetu järeleaimatud sõrmus.“

Allanil oleks palju aega kulunud, et kõike seda mõista, ta uskus lihtsalt kõike seda uskumatut.

Pilatuse tütar

Pontsius Pilatus valitses Jeruusalemas Rooma keisri nimel. Pilatuse tütar, võluv Poppäa, oli Damaskuse maavalitseja Klaudiuse naine. Klaudiust tabas ränk saatuselöök: ta naine, armastatud Poppäa, haigustus — halvatus tabas ta kaunist marmorvalget keha. See ilus naine oli nagu elusalt surmale mõistetud. Kui õnnetu naine soovis silmitseda aedu, ümbritsevaid kirju pärjana Damaskust, pidid orjad ta välja kandma purpurist kandraamil, mida varjas atlasskatus. Juba kaks aastat heitles Poppäa selle haigustuse kütkes. Kui palju arste oli Klaudius kutsunud ta juurde kauge-mailtki mailt! Kui palju oli kutse peale rutanud õpetlasi ja imetegijaid! Kui palju katsmeid oli sooritatud rohtude, salvide, posimiste ja põletamistega! Kuid abi ei saadud! Võluv roomlanna, kaunis roosike, jäi endiselt igerikuks ja haigeks.

Kord tuli üks suursugune rändur Jeruusalemast Damaskusse ja rääkis kellestki targast, kes ilmunud Naatsaretist Juudamaale. Sama tark, nimega Jeesus, tegevat imet ime peale, tegevat jalutud käijaiks, pimedad nägijaiks ja äratavat surnudki ellu!

Poppäa hakkas seda kuuldes õhetama. „Otsekohe,“ hüüdis ta, „lähen ma selle targa juurde! Kõik oma kalliskivid, smaragdkaelahtegi, mis maksis viis Juudamaa linna, annan ma temale!“

Kuid rändur vastas: „Ilus Poppäa! Selle Naatsareti mehe juures ei vääri see midagi. Ta käib ühes kerjustega palja jalu, ja kuigi sa pakuksid talle veel mitu korda väärtuslikumat vara, siiski ei võida sa tema lahkust. Mida ta nõuab abipalujailt, on vaid usk.“

Poppäa tõstis suured ilusad silmad kõnelejale ja tõmbas mõtetes olles teemantidega ehitud lumivalge käega üle otsaesise. Siis küsis ta: „Mida pean ma uskuma?“

„Et ta on jumala poeg!“

„Jupiteri poeg?“

„Ei, jumala poeg.“

„Seda ei mõista ma...“

Õöd-päevad veetis Poppäa sügavas mõttes. Ta paljastas halvatud kehaliikmed, vaatles oma õitsvat noorust ja nuttis kibedasti. Ta hinges kerkis järk-järgult kõrgemale selle saladusliku targa kuju, kes nimetas ennast jumala pojaks ja tegi imet, mis ületas inimõistuse ning -jõu. Kärsitu tervekssaamise sooviga ühines ta südames igatsus näha seda iseäralikku meest, kes omas nii suurt võimu elavate ja surnute üle, kes käis palja jalu, vihkas maist vara ja seltsis kerjustega. „Ta on võimult ning annetelt inimesist kõrgemal, järelikult on ta jumalaile lähemal. Ainult jumalad on nii võimsad, et nad võivad ainsa pilgu või puudutamisega terveks teha need, kes on kaotanud lootuse. Meie jumalad ei tahtnud või ei mõistnud aidata mind; kas ei pea ma katset tegema selle jumalaga, kelle pojaks nimetab end too Naatsareti mees?“ Ja usk ning iha üha kasvasid ta hinges. Ta otsustas matkata Jeruusalemma. Kuid Klaudius, uhke, suursugune roomlane, ei tohtinud teada, et ta naine külastab võõrusulist tarka. Seepärast ütles ta oma mehele, et kavatses isale külla minna.

Klaudiust üllatas soov, mille teostamine tähendas vaesele Poppäale palju piina, valu ja vaeva. Kuid Poppäa palus ja nurus nii tungivalt, et Klaudius lõ-

VIVOMALT

Kõrgeväärtuslik toitevahend lastele ja taastoibujatele!

Sisaldab püsiva kuivpreparaadina esmajärguliste toitainete — piima, muna ja linnaste kõiki organismile väärtuslikke koostisaineid kakao lisandiga, toitlustamisele kõige sobivamas vahekorras.

Kaks-kolm teelusikatäit Vivomalti segatakse sooja piimaga, lisatakse maitse järele suhkrut ja toitejook on valmis.

A.-s. EPHAG'I LABOR. Tallinn

puks järele andis armastatud naise soovile. Ustavaimate teenijate saatel, rikkalikult ehitud ja täis sulgpatju kanderaamil, algas retk Juudamaale. Mitu päeva vältas reis Liibanoni mäestik. Ühellõunal saabus karavan lõpuks läbi Joosavati oru Jeruusalemma. See oli juutide paasapäeva eel.

Kui Poppää karavan jõudis kirdepoolsest väravast linna, tuli talle vastu rahvamurd müürina, inimene inimese kõrval. Siin-seal välkus Rooma ratsanikkude kiivreid. Rahvahulk liikus paljale kingule. Poppää vahtis rahvale ja ratsanikele; ta ei mõistnud, mida see liikumine tähendab. Ta kiirustas orje. Kuid orjad ei jõudnud vastutuleva tiheda rahvamurru pärast edasi.

Üks väepealik ratsutas mööda. Poppää küsis: „Kuhu ruttavad need inimesed?“

„Surmanuhtluse täideviimisele, ilus proua! Mäeharjal lüüakse risti üks rahvaeksitaja, Jeesus Naatsaretist!“

„Õnnetud!“ karjatas Poppää. „Seda ei tohi sündida! Seda ei luba mina, Pilatuse tütar!“

Pealik kummardus sadulas. Imestades, et Poppää ilmutas kaastundmust viletsale surmamõistetule, sõnas ta: „Käskija, selle roimari mõistis surma su isa, ainult tema võib talle kinkida uuesti elu!“

„Siis ruttan isa juurde!“

„Seni on mees ristile löödud!“

Poppää pöördus meelega Jeesuse päästmiseks Kolgatale, kus käratsev rahvahulk ootas juba sündmust ja vahtis inukalt ettevalmistusi.

„Kiiremini!“ kiirustas Poppää. „Viige mind kiiremini sinna!“ Ta ei pea surema!“

Orjade otsaesiselt voolas higi. Kui nad jõudsid mäeharjale, silmas Poppää hirmuga kolme risti ja igaühel neist verist meest. Roim oli teostunud.

Pealik oli Poppää kaamelitest ette rutanud ja ajas käratseva rahvahulga laiali.

Pilatuse tütar pandi ristide juurde maha. Keskmise risti all lamas poolsurnult keegi naine, samuti veel kaks teist naist nutetud silmadega ning kramplikult kokkusurutud kätega. Ristilöödu haavust voolas verd. Poppää vahtis justkui kivikuju, valust rõhutuna, Jeesuse otsa, kelle õrnad näojooned väljendasid piinasurma valu. Poppää nuttis ühes teiste naistega. Ta oleks tahtnud heameelega püüda lahketelt, piinastkõnelevatelt silmadelt ainsagi pilgu, kuid õnnetu mehe pilgud peatusid pööramatult nutval emal.

„Aita mind, aita!“ kuuldus sosin.



Äkisti tõusis kannataja vaikne pilk emalt roomlannale. Roomlanna ja Jeesuse pilgud puutusid kokku. See vältas vaid hetke — see kurb kingitus, see soe tänu.

Roomlanna Poppää kehast käis läbi põrutus. Midagi uut, magusat, arusaamatut tungis ta hinge ja kehha.

Pilatuse ootas marmorpalee marmortrepi ülemisel astmel halvatud tüdart. Poppää hüppas kanderaamilt, ruttas nuttes isa rinnale ja hüüdis südantlõhestavalt: „Isa, te tapsite jumala!“

Kõik juuresviibijad vahtisid ammuli sui ja pärani silmi suurt jumala imet: Poppää oli terveks saanud.

A/s. IEESTI SIID

KETRAMISE- JA KUDUMISEVABRIK

Seadistatud 1932. aastal

Valmistab kõiksuguseid riideid ja lõnga

Vabriku laod:

Tallinn, Viru t. 5, tel. 447-87.

Tallinn, Laadaplats 129.

Tallinn, Laadaplats 177, ainult restid

Tallinn, Bekkeri as. nr. 5.

Tallinn, Soo t. 30.

Narva, Pectri plats 1.

Viljandi, Tartu t. 1, tel. 30.

Tartu, Poe t. 2, tel. 30-17.

Petseri, Turuplats 17, tel. 1-19.

Rakvere, Tallinna t. 3, tel. 4-47.

Kuressaare, Lossi t. 3, tel. 1-81.

Pärnu, Laidoneri t. 12, tel. 5-26.

Tõrva, Tartu t. 2.

Nõmme, Pärnu mnt. 94.

Valga, Kesk tän. 15.

Kiviõli, Kiriku t. 16.

Eritellimiste vastuvõtmine
Restide müük

ROHM

Laev oli kahe tunni eest sadamasse jõudnud. Nüüd väljusid arst, kriminaalametnik ja kapten surnu kajutist.

Kapten sõnas: „Meie kolmas tüürimees oli noor elurõõmus mees. Ei saa mõtetki tekkida, et ta ise enda oleks surmanud. Ei ole ka usutav, et ta kogemata oleks võinud mürki võtta. Teda on kindlasti mürgitatud.“

„On teil kahtlusi, härra kapten?“

„Meie kõik siin laeval kahtlustame üht meest, härra inspektor. Minu esimese tüürimehe Petermanni ja selle surnud noormehe vahel oli mingisugune viha-vaen. Nad mõlemad armastasid üht ja sama naist ning olid teineteisele vaenulised. Õnnetusepäeval oli neis vististi ot-sus valminud. Üks neist pidi loobuma, seda tundsid mõlemad, kui laev Hamburgi sadamale lähenes. Mõlemad noormehed istusid koos ja arutasid klaasi portveini taga, mis teha. Meie sõitsime Portugalist korgilaadungiga ja oleme juba mitu nädalat teel viibinud. Ei suuda arvata, mis meie esimest tüürimeest nikaugale võis ärritada, et ta kolmandale tüürimehele nii ränki sõnu ütles. Meie kuulsime nende tüli juba üles laevalaele. Kolmas tüürimees kannab vastutust selle eest, et laadung oleks õieti paigutatud. Petermann käis all kontrollimas, ja riidles nüüd valjusti. Üks sõna järgnes teisele. Kokkuleppes tüdruku suhtes ei saanud täna asja. Laevaarst ja mina kuulsime selgesti, kuidas kolmas tüürimees oma hiljuti antud loobumistootuse jälle tagasi võttis. „Ma tahan võidelda Olga pärast!“ karjus ta. Siis

jäi hetkeks kõik vaikseks, kuni kõlas Petermanni rahulik-ähvardav hää: „Küll mina juba selle eest hoolitsen, et niisugust võitlust ei tuleks!“ Kapten vaikis.

„On see kõik, mis teie kuulsite?“ küsis inspektor asjalikult.

Kapten noogutas ja jätkas: „Mõlemad mehed jõid vaikides oma veini, siis lahkusid nad peaaegu ühel ajal ruumist. Petermann seisatas ukse juures ja jälgis vihast moonutatud näoga kolmandat tüürimeest, kes läks alla laevaruumi. Meie nägime küll Petermanni vihast hõõguvat nägu, kuid ei aimanud, et kõige hirmsam oli juba sündinud. Mõne minuti pärast tuli kolmas tüürimees tagasi ja siirdus oma kajutisse. Meie arvasime, et ta heitis nüüd magama, kuid ta oli alla surrema läinud. Ta ei kõnelnud enam kellegagi; ta ei söönud ega joonud ka enam midagi. See on täitsa kindlaks tehtud. Mürki, mis teda surmas, pidi ta juba ühes veiniga joonud olema. Kahjuks on klaasid juba pestud ja niiviisi on tähtis süütõendus kaduma läinud.“

„Kus viibib praegusel hetkel esimene tüürimees?“

„Ta on kindla valve all oma kajutis.“

„Täna,“ ütles inspektor Helling ja astus esimese tüürimehe kajutisse, kus leidis eest noormehe, kes talle kohe vastu ruttas.

„Taeva pärast, härra inspektor, kuulsin, et meie kolmas tüürimees olevat surnud ja mind kahtlustatakse tema tapmises. Kuidas on see võimalik?“

Helling vaatles ärritatud meest. „Kas see võiks mõrtsukas olla?“

Jää killud

TOOVAD KOSUTUST PALAVAL AJAL

GINOVKER

KOLMIK-PÄRENDIS



YMÄR ABRAHIM

Helsinki.

Perustettu v. 1911

Helsingisse tulles külastage

Ymär Abdrahimi riidekauplust

Iso Robertinkatu 11

(Annankatu nurgal)

Telef. 37 780 ja 37 627

*Sealt leiate mitmekesiseid ja MOODSAID RIIDEID
suures valikus, nagu: siidilinaseid, puuvillariideid,
vateeritud ja baikatekke, supelmantleid, kardinaid.
— llusad ja odavad diivanivaibad. —*

Eestlastele 5 — 10 % hinnaalandust.

„Teid ei kahtlustata just tapmises,“ sõnas ta, „kuid teie olite viimane, kes temaga koos viibis. Kas teile vein halba ei teinud?“

Petermann ei taibanud midagi.

Siis ütles inspektor: „Ma küsin nimelt sellepärast, et teie kaasvõistleja sellest veinist saadud mürgituse kätte suri.“

Petermann kattis silmad kätega. „Suur jumal, aga mis oli siis veinis?“

„Seda tahtsin just praegu teilt küsida,“ ütles Helsing. „Mida panite õieti veini sisse?“

Petermann vaikis. Nüüd vaatas inspektor talle uurivalt näkku: „Süü ülestunnistamine tooks teile kasu, härra Petermann.“ Ta raputas meest, kes nüüd peaga lauale oli vajunud. „Kas mürgitasite kolmanda tüürimehe?“

Kuid Petermann ei vastanud. Inspektori raputamine oli teda tasakaalust välja viinud, ta langes toolile tagasi ja libises sealt põrandale. Helsing kargas üles ja tahtis teda toetada, kuid ta hilines.

Siis avas ta kajuti ukse. Arst ja kapten viibisid läheduses.

„Tohter, tulge ruttu,“ hüüdis Helsing, „mees lamab minestanult põrandal!“

Inspektor ise aga läks veel kord surnu

kajutisse. Ta pilk peatus hetkeks surnul. Ei, see ei olnud vaikne surm! Siis vaatas ta ruumis ringi.

Kui arst mõni minut hiljem sisse astus, seisatas inspektor just pesulaua ees.

„Härra tohter, eks ole tõsi, et savimulla-äädikat tarvitatakse ainult välispidise arstimina.“

„Muidugi,“ kinnitas tohter Huk. Haavade ja põletishaavade puhul.

„Vaadake, siin see pudel savimulla-äädikaga on ilma korgita. Käterätik lõhnab hapult, ta on selle lahusega läbi immutatud. Näib nii olevat, et surnu viimseks toiminguks on olnud endale savimulla-äädika mähist teha. Niisiis pidi tal ju mingisugune haav olema, mida teie tähele ei pannud.“

Tohter Huk kehtas nõutult õlgu.

„Sanitar ja mina — meie kumbki ei leidnud midagi.“

„See võis ju ka üks tibatilluke haav olla,“ sõnas Helsing. „Missugused kehaosad on ilma katteta? Nägu ja käed, eks ole. Palun vaadake veel kord järele.“

Nad astusid koos surnu juurde ja uurisid seda veel kord, Helsing võttis isegi suurendusklaasi tarvitusele. Näo peal ei olnud midagi näha. Parema käe põidlal

aga leidus kaks punast punkti, vaevalt nõõpnõelapea suurused. Helsing näitas neid arstile. „Ei ole isegi paistetust, ainult kaks väikest nõelapistet, nende kau-du ei võinud mürk ometigi kehasse tun-gida!“

„Miks siis mitte?“ ütles Helsing. „Meie ei tunne seda mürki. Meie teame ainult, et ta kuulmatult kiire ja tugeva mõjuga peab olema.“ Ta vaatas enda ette. „Kui seda talle nõelaga lihtsalt sisse pritsiti...“

Tohter Huk ütles üleolevalt: „Härra inspektor, need oletused ei pea paika, need on ettekujutused.“

„Kas tõesti ettekujutused?“ sõnas Hel-ding kajutist väljudes. Arst ruttas talle järele, ka kapten seltsis neile. Nende mõlematega kõneles inspektor; aga võib ka olla, et ta iseenesega kõneles: „Kui meie kolmas tüürimees üles tõusis ja ära läks, tegi teda laevalaadung rahutuks, teda nähti alla laoruumi minevat. Mida otsis ta seal?“

„Ta tahtis näha, kas korgirullid veel kindlasti oma kohtadel on, kas nad mitte ei ole libisema hakanud, nii arvan mina,“ sõnas kapten.

Turistid-eeslased!

Kohvik-restoran „Musta Karhu“

(MUST KARU)

HELSINGIS, KESKUSKATU 7

annab teile parima pildi Soome restoranist. Rahvarõivais teeni-jaskond. Rahvuslikku muusikat ja laulu. (Publik laulab orkestri saatel.) Peen ja maitsekas lokaal

ODAVAD HINNAD

Lahti kella 7—24

Riidehoid maksuta

Teenimistasu 10% sisaldub arve üldsummas.

Restoran

Piljardit mängivad eestlased

Piljard on I järgu restoran

Piljardis sööte kõige odavamalt

Piljardist ostate piljardilaudu

Piljard on piljarditarvete eriaari

Kaivokatu 8
HELSINGIS

Telef. 26-177

„Olge head, juhatage mind alla ladu-ruumi!“ palus Helsing. Kolmekesi läk-sid nad alla laduruumi. Luugid olid juba avatud, varsti pidi väljalaadimine alga-ma. Nad seisid all laevaruumis, kus praegu peaaegu valge oli. „Just siin seisis vist ka meie surnud sõber,“ ütles inspektor. „Ta tahtis veenduda, et korgi-rullid tõesti ei ole libisenud, ütlete teie? Siis astus ta vististi lähemale ning rapu-tas esimeses reas asuvat korgivirna...“ Helsing ei rääkinud enam edasi. Ta oli millegi peale komistanud ja oleks pea-aegu libisenud, kuid ta suutis veel vaevu tasakaalu hoida. „Teie komistasite kõie otsa,“ ütles kapten. Ta seisis kaugemal, kuid tuli kiiresti lähemale. Tohter Huki kohkunud hüüatus meelitas teda lähe-male. Nad seisid nüüd mõlemad inspek-tori juures, kes põrandal põlvitades mi-dagi huviga silmitses. „Ma teadsin,“ üt-les Helsing, „ehk õigemini öeldud, ma aimasin seda. Korgiladungiga koos on Portugalist ka üks madu laevale sat-tunud. See oli väga mürgine madu ja nõelas tüürimeest, kes teda puudutas, ilma et ta ise seda oleks aimanud. Tüü-rimees surmas siis mao, ja näete, siin ta on!“ Ta tõstis tumedalaigulise mao kõrgele. Mõlemad teised mehed koh-kusid.

„Jumala pärast, miks ei tulnud ta kohe minu juurde?“ hüüdis tohter Huk.

Inspektor Helsing ütles tasakesi: „Sel-les just peitubki kurbloomus. Ta ei osa-nud seda haava tõsiselt võtta. Ta tahtis endale ise savimulla-äädika mähiseid teha. Kuid niisama kindlalt, kui ta teie juurde oleks hilinenud, hilines ta ka oma väikese koduse arstimi tarvitamisega.

Erasekretär

Eduard Valloner tuli murelikul ilmel vabrikust koju. Tal hakkas äris kõik al- lamäge minema. Tulevik näis talle lootusetuna. Pealegi pidi ta järgmisel hommikul ühe suurema vekslit välja ostma, kuid raha selleks puudus.

„Missuguses meeles on härra täna?“ küsis proua Valloner teenijalt, ennast peegli ees korraldades.

„Ta on täna nii imelik,“ vastas teenija kuivalt.

„Ah imelik!“ küsis proua.

Proua Valloner oli kena blond naine, suurte säravate silmade, hästivormitud nina ja värvitud naeratava nukusuukese- ga.

„Oli sul juba jälle pahandusi, Eduard?“ küsis ta söögituppa astudes oma mehelt. Ning vastust ootamata jätkas ta: „On juba õige hilja, peame ruttama, kui tahame kella kaheksaks ooperisse jõuda. Sa pead ju ka veel ümber riietuma.“

Nad sõid mehaaniliselt, taldriku kohale kummardudes, kumbki oma mõtteid mõteldes. Valloneri mõtted viibisid vabriku juures, mida ta vististi enam kaua enda käes ei suutnud hoida, pr. Johanna aga vaevas oma peakest mõtetega, kuidas oma abikaasalt nõusolekut saada uue õhtukleidi ostmiseks. Kui ta meest veel kord manitses rutata, vastas see väsinud ilmel: „Palun sind, armsam, sõida täna üksinda ooperisse: mul on õhtul veel tööd.“

Mees peatus hetkeks, nagu ootaks ta vastust. Naine aga kehtas õlgu ja sõnas ükskõikselt „Sa teed endale asjata mur- resid, Eduard.“

Mees naeratas sunnitult: „Sa eksid, laps, meie seisukord on lootusetu.“

Naine aga katkestas teda kiiresti, kuna talle tundus igavana teeselda kaastund- must: „Ja muidugi, ma tean juba...“

„Sa ei tea midagi,“ ütles mees kibedu- sega hääles. „Kui sa teaksid, mis on juh- tunud, siis ei kõneleks sa mitte nii üks- kõikselt. Vabrik ja ühes sellega kõik minu varandus on kokku varisemas. Homme hommikul pean ma 5000-kroonise vekslit tasuma ja selleks ei ole mul raha.“

„Ja siis? katkestas teda naine järsult. „Kas tahad ehk sellega ütelda, et mina peaksin ära müüma oma ehteasjad? Oh ei, armsam, need mõtted aja endal kohe peast välja. Ma ei mõtlegi oma ehteasju anda. Ja pealegi ei ole asi sugugi nii

halb, kui sina seda kujutad. Sa näed kõike läbi mustade prillide.“

Mees ohkas. „Ma sooviksin, et sul õi- gus oleks, Johanna. Kuid mul on sel- leks vähe lootust.“

„Sest et sa pessimist oled!“ sõnas naine vihaselt. „Palun seleta mulle, mis tähendavad need närused 5000 krooni. Meie suure varandusega võrreldes on see tühine asi.“ Ta vaikis hetkeks, kuid jätkas siis „Ma näen, see on hädatarvilik, et tuleksin jälle sinu büroosse korda looma. Sest saadik, kui mina sealt ära olen, läheb kõik pahempidi. Sinu uus naissekretär, kelle sa minu asemele pal- kaksid, tunneb vist õige vähe huvi töö vastu. Sa ei ole vist küllalt energiline. Sinuga teeb igauks, mis ta tahab.“ Proua väljus ruumist, veetlev oma ilusas õhtu- kleidis. Mees astus palkonile ja vaatas tänavale, naine viipas talle jumalagajä- tuks, enne kui ta astus autosse.

See meelesmuutus oli Johannale omane. Ta oli liiga kergemeelne, pea- liskaudne olevus, mitte vaimukas ja ka

Odavad kaubad

TEKID . . . alates Smk. 66.—
RANNAMANTLID „ „ 90.—
PADJAD . . . „ „ 15.—

Riiet ja muud
soodsalt

TURUN VANU

HELSINGI

HEIKINKATU 6 — KLUUVIKATU 2
HÄMEENTIE 2 — MUSEONKATU 28

mitte eriliselt tark, kuid ta omas pimes-tavalt ilusa keha ja imearmsa näolapi-keese. Need kaks viimast asjaolu olidki põhjustanud tema abielu rikka vabriku-omanikuga.

Härra Valloner tuli järgmisel hommi-kul õige hilja vabrikusse. Ta oli roh-kem kui tund aega ilma eesmärgita tä-navatel ringi hulkunud ning eelseisva kokkuvarisemise vastu püüdnud mingit abinõu leida, kuid ta ei leidnud mingi-sugust pääsmist. Närviliselt, ärritatud meeoleolus läbistas ta kontori, kus teda niisama aupaklikult tervitati kui vare-malt. Vististi oli naissekretär, olles ise kõigest teadlik, vaikinud.

„Tere, härra Valloner!“

„Tere, preili Susanne!“

Härra Valloner istus oma kirjutuslaua taha nagu harilikult. Näis, nagu ei oleks midagi juhtunud. Naissekretär töötas omal kohal. Ta nagu ei avaldanud midagi. Kulul ainult veidi kauem aega, kuni ta ilmus teateid andma.

„Ei ole midagi tähtsat... Ainult mõned väiksemad sissemaksud...“

Valloner ootas, hirmuhigi laubal. „On see kõik, preili?“ küsis ta viimaks.

„Kõik.“

Teeseldud ükskõiksusega jätkas Val-loner küsimist: „Kas täna ei tulnud mitte tasuda üks suurem veksel?“

„Jah, muidugi,“ vabandas sekretär pu-nastades. „Ma oleksin selle peaaegu unustanud. See veksel on juba tasutud.“

„Tasutud?“ Kes seda tegi? Pank?. Kuid meie konto on juba ületatud. Sele-tage mulle ometigi, milles asi seisab!“

„Andstage,“ ütles neiu Susanne aralt, „mul oli raha pangas hoiul.“

„Kas 5000 krooni.“

„Niipalju muidugi mitte, kuid siiski küllalt; ma olen nende kuue aasta jook-sul, mis ma teie juures teenin, iga kuu veidi hoiule viinud.“

„Jah, ma tean, teie kaasavara... Ja kust saite ülejäänud osa?“

„Mul olid mõned ehtesjad, mida ma just hädapärast ei vajanud...“ Ta naera-tas kurvalt ning jätkas: „Ma teadsin, et teil on äris mõningaid raskusi, ja and-sin selle raha ärile laenuks.“

See jutuajamine kestis vaevalt viis mi-nutit. Valloner ei jõudnud kõike veel õieti taibatagi, kui neiu Susanne istus juba jälle omal kohal ja töötas edasi, nagu ei oleks midagi juhtunud.

„Millega võiksin seda teile tasuda, Su-sanne?“ küsis härra Valloner väriseval häälel, astudes neiu kõrvale.

Lodix parim
Kinga kreem

„Mulle ei ole midagi vaja,“ kõlas vas-tus.

Valloner ei osanud tõesti kuidagi oma tänu väljendada. Ent nad mõlemad tund-sid, et üks tühine nukunäoke ei tähenda midagi nii sügava armastuse kõrval.

Mõni päev hiljem tuli proua Johanna Valloner kontorisse, täis elurõõmu ja kergemeelsust. Ta peatus naissekretäri laua juures ja alandas ennast temaga paar sõna kõnelema:

„Mõtelge ometigi, preili Susanne, här-ra Valloner oli neil päevil peaaegu juba hingelist tasakaalu kaotamas. Mis oleks ta küll teinud, kui mind poleks olnud? Ta ärritus ühe tühise asja pärast ja ma pidin teda tublisti läbi pragama. Teie peate teda rohkem silmas pidama, et see-sugune asi enam ei korduks!“

NISSENI

kohvikauplusi ja kohvikuid

P. Esplanaadink.	17.	Sturenk.	33.
Fabianink.	21.	Hämeentie	2.
Aleksanterink.	19.	Turuntle	29.
Bulevardi	5.	Turuntle	53.
Siltasaarenk.	11.	P. Esplanaadink.	17.
Caloniuksenk.	2.	Fabianink.	31.
Liisank.	21.	Annank.	26.
Flemingink.	7.	Aleksanterink.	11.
Fredrikink.	25.	Kluuvink.	6.
Yrjön.	8—10.	Aleksanterink.	19.
Kapteenink.	11.	Kaisanlemenk.	6.
Mikonk.	9.	Keskusk.	7.
Museonk.	15.	Turuntle	53.

SOOVITAME

Kuidas Soome sõjavägi tõttas 1700. a. Riia linnale appi

Rootsi-Soome suurriik oli veel 1600. aastate lõpupoolel oma võimu haripunktil. Viieteistkümne-aastase kuninga Karl XII troonile astudes olid Põhjala taevale kogunenud ähvardavad ja rasked sõjapilved pärast paarikümmend aastat kestnud õnnistusrikast rahu, millise aja jooksul suur ülesehitaja kuningas Karl XI oli loonud riigis tugeva majandusliku aluspõhja ja korraldanud riigikaitse alal kaugeleulatuvaid uuendusi, luues nn. roodu süsteemi, tehes sellega sõjaväe painduvamaks ja liikuvamaks armeeüksuste loomisel ja sõjas, millist moodust Karl XI järele hakkasid tarvitama ka kõik teised riigid.

1699. a. lõpul Taani kuningas Frederik IV, Saksi kuningas August II ja Vene tsaar Peeter sõlmisid salajaseliidu Rootsi-Soome vastu, et poisikest-kuningat põhjalikult ja kiirelt võita. Ei kestnudki kaua, kui Põhjasõja raske raudvanker hakkas liikuma, hävitades tule ja mõõgaga*), haiguste ja näljaga linnu ja külasid Eesti- ja Liivimaal.

Nagu pikne selgest taevast ilmusid äkisti Saksi kuninga August II sõjaväed ootamatult Riia alla 12. veebruaril 1700, et äkilise rünnakuga vallutada vähese sõjaväega kaitstud Riia linna, et siis hävitada ja rüüstata Liivi- ja Eestimaa.

Võrreldes praeguse ajaga peab imestama ühenduse äärmist puudulikkust ja teadete edasiandmise raskusi. Need jõudsid sihtkohta alles pärast nädalaid ja kuid teelolemist. Ajal, mil August II sõjaväed olid juba Riia all, valmistas Karl XII sõjakäiku Taani vastu ja sai teada Riia piiramisest alles kuu aega hiljem, arvatavasti 7. märtsil, millal kuningas

*) Eestimaa pinnal ei olnud Põhjasõja ajal just otseseid sõjalisi kokkupõrkeid, aga sellest hoolimata sai rahvas sõja tõttu raskesti kannatada. Talunikelt rekviireeriti veoloomi ja toidumooni ning paremais aastais mehed rakendati sõjateenistusse. Kõige selle tulemuseks oli töökäte puudus ja nälg. Hiljem märgitakse kirikuraamatuis üha sagedamini inimeste surma põhjusena nälga. Katk puhkeb 1710. a. mitmel pool Läänemaal. Kihelkonnas levib katk hävitava lainena, nagu nähtub sissekannetest kirikuraamatuisse. 15. okt. sissekanded lõpevad äkki, millest võib järeldada, et katku suri ka sissekannete tegija pastor ise.

Kungsörist andis kohe käsu Soome sõjaväe mobiliseerimiseks. Talvel, millal laevade liiklemine seisis, käis post ümber Põhja lahe Soome kaudu Stokholmi. Näib, et kuller kapten Juhani Braski, keda kindralkuberner Erik Dahlberg Riist saatis esimesena Stokholmi kuningale teatama suure Põhjasõja algamisest, ei jõudnud Stokholmi sellegipoolest esimesena. Noor kuningas elas sel ajal Kungsöris ja hilinenud teade ei tulnud talle nähtavasti mitte ootamatult, sest Eestimaa kindralkuberner A. J. de la Gardie saatis Tallinnast 19. veebruaril 1700. a. kiirkulleri leitnant Otto Magnus Wolffelti, kel õnnestus Ahvenamaa kaudu jõuda Rootsi kiiremini kui ümber Põhja lahe liigelnud kapten Braskil. See paistab ka usutav olevat, sest Karl XII vastus Eestimaa kindralkubernerile kannab 9. märtsi 1700. a. kuupäeva.

Agaga kindralkuberner de la Gardie ei kaotanud aega ega jäänud vastust ootama. Arvestades õieti seisukorra tõsidust, kuulutas ta oma vastutusel Soomes mobilisatsiooni, mille üle käskkirja saatis leitnant Wolffeltiga Soome kuberneridele ja sõjaväevõimudele.

Järelikult oli Wolffeltil kiirkullerina palju laiaulatuslikum ülesanne kui kapten Braskil, sest tema kaudu sai Soome sõjavägi umbes kuu aega varem end marsivalmis panna, kuna Braski Stokholmi tulek, kuninga määruste vastuvõtmine ja uuesti Soome tulek oleks võtnud nädalaid aega, enne kui Soome rügemendid oleksid valmis olnud sõttaminekuks.

Viiburi-Savonlinna kuberner Antti Lindhielm sai kindralkuberner de la Gardie mobilisatsioonikäsu 22. veebruaril 1700. a., Uusimaa-Häme kuberner Helsingis 25. veebruaril ja Turu-Pori kuberner sama kuu 27. päeval.

Heidame nüüd põgusa pilgu seisukohale Baltimaal ja eriti Riia linna all. Juba varem oli Soome sõjaväge Eesti- ja Liivimaal, Riias kogu Põhjamaa jalaväerügement, kes alaliselt seisis seal, Uusimaa jalaväe teine pataljon, Düüna jõe kaitsel kaks kompaniid, Turu jalaväge Riias, paarsada Hämenlinna jalaväerügemendi meest Tallinnas kindlustustööil jne. Riia kaitsjaid võis olla umbes 3000 mehe ümber, kuna piirajatel oli kasu-

tada 10.000-meheline sõjavägi, sellepärast oli eriti tähtis kiire abi saabumine.

Talvisest ajast sõltuvalt oli ka sõjaväe kogumine, marsivalmis seadmine ja Eestimaale toimetamine seotud eriti suurte raskustega, kuna mereteed ei saanud kasutada de la Gardie määruste kohaselt. Viiburi ja Savo jalaväerügementidel tuli marssida Narva, Hämenlinna rügemendil ja Uusimaa jalaväe veel kodumaal oleval pataljonil ja ooberst Grotenfelti dragunieskadronil Tallinna, kuhu nähtavasti ka Viiburi ratsarügement pidi õigel ajal jõudma, Turu ja Pori kubermangu sõjaväeosad, Turu ratsarügement, Turu ja Pori jalaväerügemendid said käsu liikuda Uusimaa ja Viiburi kubermangu piires, et nad tarviduse korral oleksid sõjarindele ligemal.

Vaenlase esimese rünnaku võttis vastu Riia eelkindlustus Düüna jõesusus Kobrosini kants, kus kaitsjaks oli 41 soome vana sõjaveteraani major Konrad von Bildsteini juhatusel. 14. veebruari ööl ründas 2000 viinastuimastatud vaenlast seda kantsi. Kaitsevägi võitles sangarlikult, aga kui kibeda võitluse tagajärjel vaenlastel õnnestus kantsiväravad õhku lasta, tuli järelejäänul alistuda. Enne soome

sõjaväe saabumist vaenlane pani toime hävitavaid röövretki, tappes ja riisudes, kuid Riia linna langemine ei teostunud nii kiiresti, kui arvati. Tuli alata rasket ja vaevarikast piiramist, samuti Düüna jõe suudme vallutamist, et Riia linna mereühendusi katkestada. Düüna jõe suuet kaitses umbes 600 soomlast Uusimaa jalaväerügemendist ooberst v. Budbergi juhatusel ja paarsada talupoega. 12. märtsi öösel üle 2000 kahurväega varustatud vaenlast algas otsustavat pealetungi kindral Carlowitzi isiklikul juhatusel, kuid rünnak löödi veriselt tagasi. 600 meest oli langenud, nende hulgas 20 ohvitseri, ja kindral Carlowitz sai ise surmavalt haavata, peale selle langes 137 meest vangi ja määratul hulgal saadi sõjasaaki. Selle hiiglavõidu tulemused oleksid võinud paremad olla, olnuks garnisoni-ülemaks energilisem mees. Ööpäev kestnud sõjariistaderahu järele andis v. Budberg ootamatult vaenlaste nõudmistele järele ja ohverdas kindluse sakslastele, hoolimata sellest, et oleks võinud kaitsta seda kuni abi päralejõudmiseni, mida võib järeldada isegi sellest, et soomlastel lubati ühes relvade ja lippudega kindlusest lahkuda. Juhtkond ja umbes 400 sõjamehe ümber jõudsid 18.

A.-S. TIEKILA

RIIDIEKAUPLUSEID:

Tallinn, S. Karja 15, Pärnu mnt. 6, Estonia pst. 11

HAAPSALU, KURIESSAARE, MUSTVIE, NARVA, PIETSERI, PÄRNU, RAKVIERE, VALGA, VIILANDI, VÖIRU, PAIDIE

Jälgige uudisväljapanekuid meie kaupluste vaateakendel



mail Tallinna. Düüna jõe suudme valutamise katkestas küll mereühendus- teed Riiaga, kuid sel ei olnud enam olulist ega sõjastrateegilist tähtsust, ja see oli ka August II ainuke võit, sest juba lähenesid kardetud soome sõjaväed kiirmarsil Riia linnale appi.

Kestis keskmiselt 3—4 nädalat, enne kui rügemendid jõudsid oma keskkogumipaikadesse peale mobilisatsiooni väljakuulutamist, ja siis alles algas sõjavägede liikumine üksikute rügementide kaupa kindlaksmääratud sõjatsooni. Parimais tingimuses hakkasid liikuma Viiburi-Savonlinna rügemendid, sest nende tee oli lühim, kuna jällegi Turu ja Pori kubermangu rügementidel oli kõige pikem ja vaevalisem tee. Viiburi kaudu eri rügemendid marssisid üle jää Ingeri. Harjuvalla jäälagunemise tõttu pidi osa sõjaväge äärmiselt raskeis tingimuses tegema väga suure kõveruse, mille tõttu rügemendid jõudsid ka mitmesugusel ajal Narva. Viiburist väljus esimesena Viiburi jalavägi 12. märtsil ja jõudis Narva 20. märtsil 1700. a., paar päeva hiljem Viiburi-Savonlinna ratsarügement ja Savo rügement 24. märtsil. Hämee jalavägi tuli Narva 23. märtsil ja Uusimaa-Hämee ratsavägi arvatavasti 29. märtsil. Kõige raskemaks kujunes Turu ja Pori rügementide marss kevadise suure pori ja võimatute teolude tõttu ja sellepärast Turu ja Pori ratsarügement jõudiski Narva alles 21. mail, Turu jalavägi 24. mail ja osa sõjaväge alles mai viimastel päevadel.

Soome jalaväge juhatas Hämeenlinna rügemendi ülem kindralmajor Yrjö Maydell ja ratsaväge — Uusimaa-Hämee ratsarügemendi ülem kindralmajor Juhani Ribbing.

Riia abiks tõtanud soome sõjavägede ülemjuhatajaks nimetati Ingeri kuberner kindral Otto Wellingk; kes sai oma nimetamisest ülemjuhatajaks teada alles 22. mail. Tema määruste kohaselt Soome armee marss vaenlaste vastu algas Narvast Viljandi, kus pidi olema suurem kogumispunkt ja öö-leeripaigad olid Eestimaal Vaivara, Suur-Saka (Gross-Sack), Varuti (Alt- und Neu-Wartz), Assamalla, Müsleri ja Ubakali.

Ehkki kindral Wellingk oli nimetatud Riiale appitõttavate vägede ülemjuhatajaks, tegelikult ülemjuhatajaks aga oli kindralmajor Maydell, sest kindral Wellingk jäi Narva peatuma. Eriti viletsad olid teed, mis kevadisel ajal peaaegu kõlvuliste teede puudumisel takistas rügementide marssi kui ka sõjavarustuse järeletulemist. Soomlased oma äärmiselt pikale ja raskele teekonnale vaatamata jõudsid heas sõjameeleolus kiiresti edasi ja hirm käis nende eel, mida ligemale nad Riiale jõudsid. Saksi kuningas August II oma suure sõjaväega oli nii vapustatud soomlaste ilmunisest, et ülepeakaela, lahingut vastu võtmata, taganes Düüna jõe taha.

O. A.

Mugavaid saapaid tarvitab iga turist

.....

Teie ostate elegantsemad

JALANÕUD

moodsamast jalanõude
ärist HELSINGIS

VARUBODEN

„KLAAS PALACE“

Heikinkatu

.....

Kuidas sündis Beethoveni kuulus „Kuupaistesonaat“



Beethoven armastas üksi looduses viibida ja rännata mööda põlde ning metsi. Kord õhtul hilja rännates kuulis ta talumajast ilusaid klaveriheliseid. Ta peatus ja jäi kuulatama. Need olid ju tema oma helitööd, mida seal keegi osavasti mängis.

Beethoven ei suutnud edasi minna. Mingisugune salavõim kiskus ta majja, kust tulid helid. Kuuvalges toakeses istus klaveri taga 16–17-aastane tütarlaps, kes oli andunud muusikale. Beethoveni lähenemist kuulnud, küsis ta: „Kas sina oled, armas isake?“ ja mängis ise edasi. Alles siis, kui ta tüki oli lõpetanud, tõusis ta üles, tegi mõned eba-kindlad sammud ukse poole ja ütles: „Tule siia, isake, et saaksin sind kallistada! Ma ei või ju sind leida!“

Beethoven vaatas tütarlapsele otsa ning jahmatas. Nooruses õitsva tütarlapse kaunilt näolt vaatasid talle tardunult vastu kaks läiketa, eluta silma... Nüüd teadis Beethoven, et ta seisab pimedas ees... Tasane valuohe tungis Beethoveni rinnast. Pimeda erk kõrv tundis sellest, et see ei ole ta isa, kes ta ees seisab, ja hirmunult, väriseva häälega küsis ta: „Kes teie olete? Teie ei ole minu isa!“

„Ei ole,“ vastas Beethoven, „kuid ärge kartke, mu laps! Olen teie sõber. Teie mäng võlus mind siia ja ma tuln teid tänama, et olete osanud minu töid nii hästi tõlgitseda.“

„Kuidas?... Teie olete Beethoven!“ hüdis tütarlaps rõõmsalt. Ta tardunud silmi valgusid pisarad, kui ta edasi kõneles:

„Kui otsatu õnnetu olen ma, et ma ei või näha inimest, keda nii väga austan ja armastan, kuigi ta on mulle nii lähedal! Kahe aasta eest riisus haigus mult nägemise, ja nüüd on muusika mu ainus lohutus... Just teie tööd sunnivad mind unustama eluraskusi ning valu ja tõstavad minu hinge kõrgemale hallist igapäevasusest...“

Hinge põhjani liigutatud, sõnas Beethoven:

„Vaene laps! Näha teie mind ei saa, kuid selle eest peate mind kuulma.“

Ta istus klaveri taha ja valas muusikasse sügava valu, mis oli toonud ta hingesse tütarlapse traagiline saatuse, valas muusikasse kuuvalge ühes õnnetu inimese hämara saatusega...

See muusika oli Beethoveni kuulus „Kuupaistesonaat“.

Kuningas peab toiduainetekauplust

Rumeenia kuningas Karol on ainuke kroonitud pea Euroopas, kes peale oma kuningaameti peab veel ka toiduainetekauplust. Kuningal on suur hulk puuviljaaedu, viinamägesid ja meiereisid. Need varustavad kuninga kauplusi rohkete värskete saadustega. Algul püüti kuningakojas kõik need ained ise ära tarvitada, kuid ei jõutud. Siis avas kuningas toiduainetekaupluse. Kauplus on kuningliku palee kõrvaltivas.

Happekiht inimese kehal

Inimese nahk on pealt kaunikeselt hapu. Happe kogunemine nahale on seletatav higi auramisega nahapinnalt, kusjuures hape jääb suuremalt osalt nahale. See „happerüü“ on heaks kaitseks haigusidude nahassetungimise vastu. Kange higistamine uhab happe maha, siis on haigusidudel kergem ihu pääseda.

Avastati esimese vaarao kalm?

Nagu Kairost hiljuti teatatakse, on Sakkaras avastatud kalm, mis võib olla Aha Menes'e, Egiptuse esimese ajaloolise dünastia rajaja haud. Ajaloolaste arvamused vaarao valitsusaja kohta lähevad lahku, kuid üldiselt peetakse selleks umbes 3500 aastat enne Kristust. Seni peeti kuninglikuks matusepaigaks väikest neljakandilist telliskividest hauakambrit Abydoses, kus leiti esemeid kuningate nimedega. Hauakamber Sakkaras oli küll rüüstatud, kuid ta sisaldas veel alabastervaase Aha lipu ja Horuse kullikujutusega, mida samastatakse kuningas Menesega. Abydose hauakambris leiti ainult esemeid, kuid Sakkaras leidus ka elatanud mehe luukere. Kui uskuda Egiptuse ajaloolase Manetho väiteid, et kuningas Menes valitsenud 62 aastat, siis näib, et luukere võib tõepoolest olla Menese oma. Ka võib arvestada asjaolu, et vanasti tihti kuningatele ehitati kaks hauakambrit — üks oli ta matusepaik ja teine ta hauasammas. Seda tõendavad Senefru püramiidid kolmes kohas — Meydumis, Fayumis ja Dahshuris.

Prantsuse arhitekt Jules Hardoin Mansarde

(1645—1708) hakkas esimesena ehitama „murtud katusega“ maju. Tema järgi nimetatakse katusekambreid mansardiks.

RIIAS

Tähtis peatuskoht sissesõitjale

Hotell

De Rome

Ooperiplatsi läheduses

Ühenduses sellega

Restoran **Otto Schwarz**

ja populaarne

Rooma-kelder

Operikohvik

Kohvik ja kondiitriäri

Aspasija bulvaril 1

Suve ajal

Hotell-pansion Riia rand

Splendid

Majori, Juras iela 53

Tel. 311

*

Juhatus: Aktsiaselts

„CH. JURGENSON - OTTO SCHWARZ“

Jalgade higistamisest

Kui jalad higistavad, siis hauduvad suvel kergesti varbavahed ja tekivad valutavad villid.

Talvel aga on jalgade higistamise tagajärjeks alaliselt rõsked ja külmad jalad, mis omakorda põhjustab teisis organais liigveresust, verepakitsust. Paljudel isikutel higistavad tugevasti üksikud kehaosad, nagu kaenlaalused, jalad, käed, nina jne., kusjuures sageli higi on vastiku haisuga. Säärasel juhul nähtavasti nahk tervikuna ei suuda korrapäraselt eritada higi. Jalgade higistamises on osalt süüdi ka hellitus. Palja jalu käivail lastel ja täiskasvanuil on jalgade higistamine haruldaseks nähteks, samuti ka karastatud isikuil. Jalgade higistamises on aga kahtlemata süüdi kõigepealt korratu seedimisorganite tegevus. Seepärast on jalgade higistamise kaotamiseks väga tarvilik kogu keha ravimine, mitte ainult kohalik jalgade mõjustamine.

Higihaisu võib kõrvaldada nisukliide ja söepulbri (pärnapuust) seguga. Samuti mõjub pisut tanniinipulbri sukka-desse puistamine. Iga kolme päeva tagant noaotsatäis parkhappepulbrit sukka-desse — see kõrvaldab haisu. Jal-

gade higistamise kaotamiseks on tarvis korralikult hoolitseda naha puhtuse eest. Igal hommikul tehtagu täispesemist 22° C või hõõrumist 25° C veega. Ülepäeviti tehtagu enne magaminekut jala-auruvanni või alajäseme-auruvanni järgneva 20° C pesemisega. Jalaauruvanni asemel võib teha ka vahelduvat jalavanni. Soovitav on teha päevas 2 korda kerevanni 30° C, vältusega 10—15 minutit, või poolvanni 30° C, vältusega 5—10 minutit. Nahategevuse elustamiseks rakendatagu õhu- ja päikesevanne, palja jalu kondimist, jalgade hõõrumist kareda rätikuga (15—20° C veega). Ülemäära sage pesemine pole kasuks, sest see võib soodustada haudumist. Pigem puhastatagu ja hõõrutagu kuivalt. Eriti tähtis on aga korralik mõõdukas toitmine, kergesti seeditav, võimalikult taimetoit, vähese soolaga. Nälgimisravi mõjul kaob jalgade higistamine võrdlemisi kiiresti.

NAIJA

Londoni omnibus hilines. Juht püüdis kaotatud aega kiire sõiduga tagasi võita. Keegi vanem daam oli ainukeseks reisijaks omnibus. Äkki pöördus daam piletimüüja poole palvega: „Kas oleksite

STIILSEID PESU-UUDISEID



Puuvillariided :

Müüme ainult parimaid sorte:

Hinnad alates 34 Smk.

Villased :

Eriti meeldivad, kerged, kuid vastupidavad riided. Alates 58 „

Siiditooted :

Lihtsamad, ilma pitskaunistuseta 50 „

pitsidega 71 „

Bembergsiidi alates 68 „

Puhassiid 178 „

Käsitsi väljaõmmeldud puhassiidi kangas 368 „

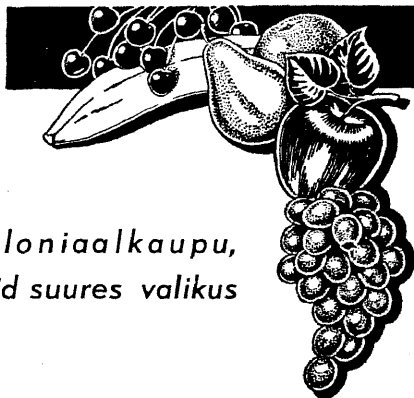
Erikangad õhturiietuseks 178 „

Niemeläinen

BULEVARDI TÄN. 6. RUNEBERGI TÄN. 47

Telef. 27532

Telef. 48060



Maiustusi, puuvilja, koloniaalkaupu,
konserve ja maitseaineid suures valikus
alati tagavaraks.

Kaup on kõrgeväärtuslik.
Hinnad soodsad.

TALOUSKAUPAN
myymälät

nii hea ja peatuksite sellel tänaval maja nr. 63 kohal. Piletimüüja, vihastades aja- viitmise üle, andis peatamiseks märku. Siis tõusis vana daam aeglaselt oma kohalt, hoidis väikest koerakest, kes kogu aja süles oli maganud, akna all ning ütles majale näidates: „Vaata, Tips, see on see maja, kus sinu ema sündis.“

Õelnud selle, istus daam jälle rahulikult oma kohale.

Ampère ja tema kassid

Ampère, kelle nime igaüks füüsilikast tunneb, oli väga praktiline ja sügavamõteline mees, kuid tihti ka samavõrra hajameelne.

Tal oli kaks kassi, suur kass ja poeg. Töökojas askeldades ta mängis nendega meeleldi ja tahtis, et nad seal vabalt võiksid sisse ja välja käia. Ta saatis puusepa järele ja ütles talle:

„Olge nii hea ja saagige siia ukse sisse mu kassidele kaks auku, nii et nad läbi pääseksid — suurem auk suurele kassile ja pojale väike.“

„Aga, imestas puusepp, kas see suurem auk siis mõlemale ei kõlba?“

Ampère mõtles pilgukese, muigas ja lausus:

„Üsna õige, kulla sõber. Aga olge hea, ärge sellest midagi lausuge mu ametivendadele.“

Plekisepa töötuba

A. AMAN

Tallinn, Rüütli tän. 4. Tel. 430-19

Tehakse igasugu pleki- ja vasesepa töid antud kavandite järele

Ehituste plekk-katuste katmine

Vastutav toimetaja: Osvald Abroi. Väljaandja: Hilda Laur. Toimetus ja talitus: Tallinn, Tartu m. 38 Trükikoda „Estotruk“ Tallinn, S. Karja 8. 12. juulil 1940. a.

K. A. Rütman & Ko.

Tallinn, Pärnu mnt. 9. Telef. 466-72

Telegr.: „Augustus“

Alati suur ladu raskekeemia kaupadest

HELSINGISSE SÖITJATELE

soovitame külastada

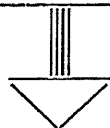
NISSENI

KOHVIKAUPLUST ja KOHVIKUT



Põhja-Esplanaadil 17

KAUBATURU ÄÄRES



HEA KOHV



HEA TEE

JUL. NISSEN



SOOME VAIBAD

J A K Ä S I T Ö Ö D

K U T S U V A D I

Helsingisse sõites tutvunege

NEOVIUS'E ALALISE VAIPADE ja KÄSITÖÖDE NÄITUSEGA

Näitusel leiata suures valikus kauneid vaipu. KÄSITÖÖLEHES

„VIRKAUS- ja NEULETYÖT-LEHDEN“

järele valmistatud käsitöid, mustreid ja muud. Näitus asub KALEVANKATUL 12, II korral, tel. 258-11 ja on avatud harilikul kontoril ajal.

Sissepääs tasuta.

Teretulemast tutvunema!

OSAÜHISUS

NEOVIUS

VAIBA- JA LÕNGAÄRI

Asutatud 1889. a.

Helsingis ja Turus
10 äri Helsingis

Soovitame suuremal ja vähemal arvul:

H. stolle nr. 8 ja 10 rootsi terasest. Tsingitud ja musta raudplekki, rauda ja terast — igasugust, raud-ehitustalasisid. Naelu, kruve, polte. Ukse lukke, käepidemeid ja hingi. Lakk- ja puutõrva.

Ehituse- ja masina-takku. Värnitsat, masinaõli, liimi ja värvimulda. Mere-rohtu ja mööblivedrusid. Tööriistu lukuseppadele, seppadele, puuseppadele ja tislritele.

Kaubanduse A.-S.

HÜPPLER & KO.

Tallinn, Tartu mnt. 43. Kõnetraat 305-01.

Ostame vana rauda, malmi ja muid metalle.



Maailmakuulus SOOME KLAAS

KARHULA

*imeilusad kristall- j. t. kunstipärased
klaasitooted krooniti kõrgeima au-
hinnaga PARIISI maailmanäitusel.
Kaunistage Teiegi oma kodu nende
hõimumaa kuulsate kunsttööstus-
toodetega! Nad on eriti sobivad
ka kingitusiks!*

KARHULA ja ILTTALA

KLAASITEHASED – SOOME

Esindaja Eestis:

Arthur Berg

Vene tän. 19, Tallinn

Hind 25 senti.

Armijas Ekonomiskais Veikals

PEAKAUPUS:

Riias, Audeju iela 16

Kohvik, daamide ja härrade friseerimise salong,
einetamisruum (automaat)

OSAKONNAD:

Riias, Brivibas bulvari 3

LIEPAJA,
Ro u laukuma 9/10

DAUGAVPILS,
Vienibas nama
Hotell, restoran, kohvik

REZEKNE,
15. maija iela 16

Tarbeained ja delikatesskaubad:
kalad, liha, juurvili, puuvili,
küpsised, maiustused, sise- ja
välismaa joogid

Tubakakaubad

Majariistad

Mänguasjad

Külm k ok

Sise- ja välismaa siidi-, villa- ja
puuvillakaubad; laste, naiste
ja meeste valmisriided

Karusnahad

Kingad, k barad

Moe- ja pudukaubad

L hna lid

Sportitarbed

En gros ja en detail